

Broedende lepelaars op de luwtedam

De Kinseldam bij Durgerdam werd oorspronkelijk gebouwd als luwtedam, om het water tot rust te brengen. Niemand had voorzien dat talloze vogels de dam gretig in gebruik zouden nemen als broedeiland. De Vogelwerkgroep Amsterdam heeft ervoor gezorgd dat ze kunnen blijven. "Het is een eldorado voor vogels."

Door Kirsten Dorrestijn

Frank van Groen tuurt door zijn telescoop. "Er broeden dit jaar voor het eerst lepelaars," zegt de voorzitter van de Vogelwerkgroep Amsterdam. Een van de lepelaars zit op het nest, de brede snavel in het witte veren-dek gestoken. Wederhelft houdt ernaast de wacht. Over het eiland trippelen talloze meeuwen, ganzen en eenden.

De telescoop van Van Groen staat in het hoge gras van de Waterlandse Zeedijk, even buiten Durgerdam. Er staat een stevige wind. Wie door de telescoop naar het eiland kijkt, waant zich even op de Wadden.

Maagdelijk zand

De Kinseldam, ook wel Hoekelingsdam genoemd, werd in 2002 aangelegd ter compensatie van het foeragegebied voor vogels, dat door de aanleg van IJburg kleiner werd. Luw water bevordert de groei van waterplanten, voedsel voor de watervogels. Bij oplevering is het eiland overgedragen aan

Staatsbosbeheer, maar geld om te beheren was er niet.

De Vogelwerkgroep merkte dat het kale zand van de Kinseldam meteen broedvogels aantrok. "Ik heb de eerste jaren in opdracht van Projectbureau IJburg elke week tellingen gedaan," vertelt Van Groen. "Er zaten visdieven, zwarte sterns en kleine plevieren. Maar al snel raakte het eiland begroeid met struikjes en schietwilgen. Reden voor pioniervogels om te vertrekken. Zij houden alleen van maagdelijk zand."

Projectbureau IJburg had niet voorzien dat het luwte-eiland een ideale broedplaats voor broedvogels zou vormen. Bij een vergadering heeft de Vogelwerkgroep Amsterdam daarom voorgesteld het eiland met vrijwilligers te beheren. "Staatsbosbeheer vond het ook jammer als het eiland zou verbossen en het uitzicht daarmee zou verdwijnen. Wij zorgen voor vrijwilligers, zij voor materieel, hebben we afgesproken." Sindsdien vindt elk najaar een "

Frank van Groen en zijn telescoop in het hoge gras van de Waterlandse Zeedijk.

FOTO MARTIJN VAN DEN DOBBELSTEEN

'kaalplukdag' plaats, waarbij jonge bomen met wortel en al uit de grond worden geschept. De vrijwilligers kunnen op zo'n dag heel wat werk verzetten, volgens Van Groen. "Je ziet het, er staan geen bomen."

Geen hermelijnen of vossen
Van Groen scant met zijn telescoop de Kinseldam: "Bergeenden, aalscholvers, futen, grauwe ganzen, krakeenden, zilvermeeuwen, lepelaars, wilde

eenden, scholeksters, brandganzen, kuifeenden, krooneenden, lepelaars en veel kok- en kleine mantelmeeuwen. Het eiland is een eldorado voor vogels," besluit hij.

Toch zijn echte pioniers als dwergstern, kluut en pleviertjes weer vertrokken. "Voor die vogels is het eiland te begroeid geraakt. Er zou af en toe wat nieuw zand opgespoten moeten worden." Dit zou ook voorkomen dat het eiland in tweeën

breekt. Het zand is in de afgelopen jaren zodanig ingeklonken en geërodeerd door golfslag dat over sommige smalle stukken water stroomt.

Op de Kinseldam zitten de vogels veilig, beter dan op het vasteland van Waterland, benadrukt Van Groen. "Op het eiland zijn geen grondpredatoren zoals hermelijnen of vossen. De dam voorziet duidelijk in een behoefte."

Ratten bedreigen Natuureiland, gif lijkt enige oplossing

Op Natuureiland, bij de strekdam van Zeeburgereiland, zijn bruine ratten gesignaleerd. Ze kunnen een ernstige bedreiging vormen voor kleine op de grond broedende vogels, want ratten eten graag eieren. Doel van het eiland was juist om een rustige plek voor broedende vogels te creëren.

Door Kirsten Dorrestijn

Stadsecoloog Martin Melchers ontdekte de ratten bij een inspectie van het eiland. "Ik ben het hele terrein over gelopen en trof rattensporen aan. Met zo'n gevaar op de loer zullen broedvogels niet snel komen." Vorig

jaar hebben op Natuureiland twee mantelmeeuwen en een scholekster gebroed. De ratten zijn bij het maken van de geul in de strekdam geïsoleerd geraakt.

Ratten zijn lastig uit te roeien. Volgens Melchers zijn inloopvalen met gif de beste oplossing.

"Ze trekken zich in hun hol terug en gaan daar langzaam dood. Zo worden ze niet door andere dieren opgegeten, die anders ook gif binnen zouden krijgen." Om het eiland aantrekkelijk te houden voor vogels als de kleine plevier, de bontbekplevier en het visdiefje zal de begroeiing moeten worden teruggedrongen. Melchers: "Er groeien bramen en ik zag ook heel wat jonge wilgen. Konijnen kunnen een uitstekende oplossing vormen. Deze beesten zijn dol op jonge wilgjes en daardoor prima beheerders."

Schrijvers uit Oost met Huub van der Lubbe en Hans Aarsman

Vrijburcht, woongemeenschap met café en theaertje. FOTO MARTIJN VAN DEN DOBBELSTEEN

De laatste editie van Schrijvers uit Oost wordt gehouden in Theater Vrijburcht. Deze keer staan twee gasten centraal met een lange staat van dienst: Hans Aarsman en Huub van der Lubbe.

Beiden werden geboren in West en verkasten op een bepaald moment naar Oost. Van der Lubbe maakte naam als zanger, performer en dichter. Aarsman is bekend als de fotograaf die niet meer fotografeert maar erover schrijft.

Gebundelde verhalen

Deze avond neemt stadsdeelvoorzitter Fatima Elatik het eerste exemplaar van de publicatie OOST in ontvangst. De bundel bevat de literaire bijdragen van alle gasten uit de serie: Gustaaf Peek, Maartje Wortel, Wanda Reisel, Iona Daniel, Rob de Graaf, Ivo Victoria, Philip Snijder, Anja Sicking, Anton Valens, Tjitske Jansen, Hans Aarsman en Huub van der Lubbe. Ook van de redactieleden zijn literaire bijdragen opgenomen. Een aantal verhalen uit de wedstrijd Schrijf je Straat is ook geselecteerd voor de bundel.

Schrijvers uit Oost is een literair jaarprogramma dat zich richt op schrijvers die wonen en werken in Amsterdam-Oost. De zesde editie wordt gehouden op vrijdag 31 mei, 20.30-22.30 uur, entree €5. Reserveren via publiciteitsuo@gmail.com. Meer op www.schrijversuitoost.nl.

